

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasi slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto I.

Izhaja začasno dvakrat na mesec. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/I. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrnemo, naj priloži znamke za poštino. — Naročnina mesečno Din 3.—, četrtletno Din 9.—, letno Din 36.—. — Čekovni račun št. 16.782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštinih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konsorcij, izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani.

Štev. 5.

Naša pot

V Ljubljani, dne 30. okt. 1935.

V prvi številki „Slovenske zemlje“ smo povedali, kaj hočemo. Kdor je naš program pazljivo prebral, je moral spoznati, da je naša misel obširna in globoka in je zato tudi ni mogoče izraziti z nekaj besedami, ki bi jih kot gesla vrgli med ljudstvo.

Naš program je seveda političen, ker se da to, česar naš narod potrebuje, doseči le s političnim delom. Naš program je pa tudi tak, da ga ne more izvesti nekaj ljudi, tudi če bi imeli najboljšo voljo in potrebno oblast, temveč mora za njegovo uresničenje delati ves narod. Zato se naša politična pot precej razločuje od političnih poti, ki smo jih bili doslej vajeni. Mi pravimo, da je najprej treba narod naučiti politično misliti, kajti šele potem bo narod zrel in sposoben za politično delo. Ne odrekamo narodu prirojenih sposobnosti za razumevanje njegovih bistvenih življenjskih vprašanj; računamo pa z dejstvom, da je narod pod vodstvom dosedanjih političnih voditeljev izgubil orientacijo in smisel za tiste cilje, h katerim mora stremeti, če hoče živeti.

Zato je naše politično delovanje v prvi vrsti začetek novega političnega gibanja in nima za cilj zgolj stranke.

Res je, da se tudi naše gibanje naslanja na uspeh volitev dne 5. maja t. l. in na volilce, ki so takrat navzlic terorju pogumno glasovali za kandidatno listo dr. Vl. Mačka. Ne naslanja se pa toliko zato, ker je bila ta kandidatna lista slučajno opozicijska lista.

Iz tega dejstva tudi vsakdo lahko razume naše razmerje do voditelja hrvatskega naroda.

Razširjajte

„Slovensko zemljo“!

Tridobivajte jej naročnikov!

Dr. Vl. Maček je priznani voditelj hrvatskega naroda; toda H. S. S., katere predsednik je bil, sedaj pravno ne živi več in tudi tako zvana „Združena opozicija“ je živela le v volilni dobi in nima danes značaja priznane politične organizacije. Napačna je domneva, kakor bi dr. Vl. Maček tudi Slovencem lahko postavljaval generale, marveč stoji na načelu, da si jih tudi slovenski narod izbere sam, kadar se po Radičevih mislih politično organizira, in more zato le moralno podpreti tiste ljudi, ki hočejo razširjati ta program res pošteno, požrtvovalno in dosledno.

Ne moremo torej priznati, da bi bili v našem gibanju kaki spori ali boji osebnega značaja, ker vidimo le politično misel in narod. Tisti, ki bi bili radi generali, ne da bi narod vprašali, pa sploh naše misli ne razumejo in zato z njimi nečemo imeti zveze. Če se nam je ta ali oni v začetku pridružil z drugačnimi nameni, je čisto naravno, da je medtem že odpadel, ker zastopamo misel, ki ne more sklepati kompromisov in ne more biti temu ali onemu na ljubo zdaj črna, zdaj bela ali kakršna že.

Misel mora ostati čista in potrebuje vernikov, to je, prepričanih, navdušenih in požrtvovalnih ljudi; zgolj za stranko so pa lahko dovolj volilci, ki pri volitvah glasujejo zanj, naj si mislijo že tako ali drugače. Zato ne govorimo, koga bomo pritegnili, koga privabili, koga zajeli in s kom sklepali „pakete“, temveč le, koga bomo politično izobrazili, o pravilnosti svojega programa prepričali in za svojo politično misel navdušili. Ne mečemo kratkih gesel med narod, ki bi jih ljudje brez misli kričaje ponavljali, temveč hočemo, da misli vsak državljan z lastno glavo.

Zato prav nič ne priporočamo narodu kake zvestobe temu ali onemu voditelju, temveč le zvestobo misli. In je potemtakem čisto naravno, da ne moremo priznati za svojega slehernega, ki

slučajno naznanja, da je tudi za doktorja Mačka, za združeno opozicijo, za slovensko fronto ali kakšno podobno geslo.

Nimamo v mislih samo volitev, temveč tudi več in ker smo jasno povedali, kaj hočemo, povemo tudi jasno, kakšno pot smo si izbrali.

Prepričani smo, da nas bo pošteti, pogumni in požrtvovalni slovenski na-

rod razumel. Tistim, ki nas nečejo ali ne morejo razumeti, pa seveda ne moremo pomagati. Preveč jih je že razjedla gnila strankarsko-politična miselnost, preveč so prevzeti od pomembnosti svoje osebe in preveč so zaverovani v politično mešetarenje. Verujemo, da narod najde svojo pot brez njih in v tej veri delamo.

France Špehar.

Krinko z obraza

Žeželjska božja pot slovi po vsej Beli Krajini in še daleč v hrvaško deželo. O Vnebohodu in Posvetalištu, vmes pa še večkrat v letu je ta stara božja pot polna romarjev, ki pridejo tja iskat uteh in tolažbe. A letos je bil 11. oktobra na tej božji poti — kmečki tabor.

Iz bližnjih krajev črnomeljskega okraja se je zbralo gori okrog 300 ljudi.

Toda, čeprav so ti lažni voditelji s svojim „spretnim“ vodstvom slovenskega kmeta gospodarsko skoro uničili, politično so ga vendar nevede dobro izsolali. Zdaj se ne pojde več bojevati za klerikalce ali liberalce in voditelje podobnih barv. Zdaj stopa z jasnim čelom v boj za svoje stanovske in človeške pravice in hoče zavzeti v družbi ono mesto, ki mu po njegovi moči gre. To morda boli razne voditelje, ki se boje, da ne bi „slovenski narod“ padel. Slovenski narod, to se pravi, slovenski

kmet in delavec pa vstajata in padel bo le kdo, ki ga družba ne potrebuje. Tak naj pa pregleda svojo zgodovino.

Pri nas damo vsakemu človeku čast in spoštovanje, kakršno zasluži. Bodi mož tega ali onega stanu, če je pošten, mu pravimo poštenjak; če ima kdo dober glas za petje, mu priznamo, da je dober pevec, če ima dar govora, mu pravimo dober govornik itd. Toda človeku, ki laže, pravimo lažnik, člove-

**Naročajte
„Slovensko
zemljo“!**

**Trečitanih števil
„Slovenske zemlje“
ne zavrzite, ampak
jih dajajte sosedom
in prijateljem!**

**Agitirajte za
„Slovensko
zemljo“!**

Državlјanska vzgoja

Državlјan mora biti politično vzgojen, ker drugače ne more z uspehom rabiti svojih državlјanskih pravic. Na žalost je politična vzgoja pri nas silno zanemarijena. Absolventje raznih šol vedo vse mogoče stvari, o ureditvi in upravljanju države in drugih takih stvareh pa

navadno niti pojma nimajo. Zato smo se namenili, da bomo pod to rubriko priobčevali članke, ki naj bodo našim naročnikom nekaka politična šola in pripomoček k državlјanski vzgoji.

Uredništvo.

Jedro naše politične zgodovine

I.

Pred balkansko vojno smo živeli južni Slovani v šestih državah: v Avstro-Ogrski, Italiji, Srbiji, Črni gori, Bolgariji in Turčiji. V balkanski vojni so se Srbi in Bolgari osvobodili turške jarma, med tem ko je ostal položaj za Hrvate in Slovence nespremenjen. Hrvatsko narodno ozemlje je spadalo večji del pod ogrsko krono, Istra in Dalmacija pa pod avstrijsko. Avstro-Ogrska je bila namreč dvojna država. Večina slovenskega ozemlja je pripadala

Avstriji, del (Beneška Slovenija) Italiji, Prekmurje pa Ogrski. Sicer je res, da sta bila Beneška Slovenija in Prekmurje le majhen del slovenskega narodnega ozemlja, in torej lahko trdimo, da je bil pred svetovno vojno slovenski narod združen v Avstriji; ne smemo pa pozabiti, da zaradi upravne razdelitve po kronovinah Slovenci v Avstriji le nismo mogli imeti občutka samostojnega in zedinjenega naroda. Od vseh kronovin, v katerih smo živeli, je bila edino Kranjska skoro vsa slovenska, a še tu so nas

nemški veleposestniki in nemški višji uradniki narodno tlačili, kolikor so nas mogli. Da so nas na Štajerskem in Koroškem, kjer smo bili v manjšini, še bolj k tlom pritiskali, je naravno. Na Goriškem in v Istri je avstrijska vlada dajala italijanski manjšini premoč nad nami in Hrvati.

Narodno zatiranje v Avstriji je bilo neznosno; toda pravično moramo pa vendar priznati, da je imela Avstrija dobro in pošteno upravo, in vsled te smo se Slovenci zadnje čase pred vojno gospodarsko precej opomogli. Naraščajoče blagostanje naroda je pa tudi močno razmahnilo narodno zavest. To se je zlasti poznalo v Trstu in Gorici, ki bi bili pod Avstrijo brez dvoma v kratkih desetletjih postali čisto slovenski mesti.

Nadalje ne smemo pozabljati, da smo imeli kljub pretkanemu narodnemu zatiranju celo v Avstriji precej svobode, zakaj uprava je zakone spoštovala. To priča n. pr. govor poslanca Ivana Hribarja v avstrijskem državnem zboru,

dne 16. marca 1909. leta. Govor se naša na dogodke 20. septembra 1908. leta, ko je avstrijsko vojaštvo streljalo na nas in si je vlada na vse načine prizadevala, da bi oprala poveljujočega lajtnanta Majerja in druge krivce. Takrat so neresničnost lajtnantovega zagovora izpodbijali: c. kr. realni profesor, c. kr. sodni sluga, c. kr. finančni paznik, pravnik, monter mestne elektrarne, c. kr. davčni oficial, c. kr. davčni praktikant, paznikova soproga, delavka tobačne tovarne, sedmošolec, višji deželni svetnik, stolni vikar in c. kr. šolski ravnatelj. Torej državni uradniki so se upali nastopiti proti nameram vlade in nikomur se radi tega ni nič zgodilo.

II.

Slovenci smo bili kmečki narod, katerega so do leta 1848 izkoriščali nemški graščaki. Pod grajskim jarmom se je naša narodna volja izčrpavala v bojih za staro pravdo. Bojev stare pravde pa navadno ne razumemo prav. Večnoma mislimo, da je naš kmet s tem

ku, ki krade tat in človeku, ki požiga požigalec. Nam je že v naravi, da damo vsaki stvari, reči ali delu ime, ki pove, kar mislimo in nihče nas ne bo premočil, da bi rekli lažnjivcu značajnej, tatu poštenjak in požigalcu dobronik. Hočemo, da dobi vsakdo polno mero po zaslugi.

Hočemo pa tudi, da nihče ne meša pojmov. Naše zemeljsko življenje je navezano na gospodarstvo in brez prave politike ni dobrega gospodarstva. Hočemo živeti kot ljudje in smo prepričani, da je politika naša pravica in dolžnost. Ne damo si vzeti pra-

vice in dolžnosti ne mislimo zanemarjati. Zato ne bomo nikdar več dovolili, da bi si neki „višji“ ljudje lastili zakup politike. Nam naj pa nihče več ne pripoveduje, da naj se iz strahu pred komunisti in framasoni ne brigamo za politiko.

Moramo se zanj brigati in moramo jo sami vzeti v roke, da bomo vredni človeške družbe.

*Trispevajte za tiskovni sklad
„Slovenske zemlje“!*

P. K.—r.

Delovna dolžnost

Kadar klici brezposelnih le preveč neprijetno zadone na ušesa sitih, se navadno v kakem listu pojavi članek o delavskih bataljonih in delavskih taboriščih.

Gotovo, brezposelnih imamo veliko armado in števila brezposelnih ne zmanjšamo, če se ne lotimo velikih javnih del. Toda, čemu naj bi ta dela opravljali prav tisti, ki jih je zadelo zlo brezposelnosti, ker morda nimajo tako vsiljivih komolcev in dovolj gibčne hrbtnice, ali jih je kak gospodarski polom spravil ob kruh. Čemu ne predlagamo tega, kar je najbolj naravno in kar je tudi naše slovansko, ker so to poizkusili že Bolgari — splošno in obvezno delovno dolžnost.

Če je vsak državljani lahko vojak, čemu ne bi bil pri tem določeno dobo

javni ročni delavec? Edino to bi bilo pravično in edino pri taki rešitvi bi se dala opravičiti manjša plača za delo v delavskih bataljonih in delavskih taboriščih. Pri drugih načinih pa nikakor ne, kajti, če bi kdo kar tako brezposelne vtikal v delavske bataljone in delavske taborišča, bi s tem pomagal le izkoriščevalnim podjetnikom, ki bi slehernemu delavcu dejali: „Ali delaj za to plačo ali pa pojdi kot delomržež v delavsko taborišče!“ Nasprotno bi pa javna delovna dolžnost, če bi bila po pravem načinu izvedena, veliko koristila.

Načelo bi moralo biti seveda, da se s temi delavci izvršujejo le določena dela, ki ne smejo biti obrtniškega značaja, in da se od delovne dolžnosti ne more nihče odkupiti, če je zanj sposoben, da mora delati vsak v domači banovini in da parlament vsako leto določi, kako dolgo naj traja služba v delovni armadi in kakšna naj bo plača. Taka delovna armada bi bila res regulator delovnega trga in z njo bi ustvarili marsikaj, česar nujno rabimo in česar se bomo morali lotiti. Hkrati bi na ta način izvedena javna delovna dolžnost naučila novi rod spoštovati delo s krampom in lopato.

Razlagajte znancem in
prijateljem program

**„SLOVENSKE
ZEMLJE“!**

Dr. Ivo Štampilhar.

Velikaši prehajajo . . .

Slovenski dnevniki, katerim je vojna med Italijo in Abesinijo dobrodošla zaradi senzacij, ki jih lahko razpredajo, poročajo tudi z veseljem, kako se abesinski velikaši kar na lepem udajajo Italijanom, kakor hitro se jim ti približajo. Za preprosto ljudstvo je posebno poučno, da listi take vesti objavljajo kot nekaj čisto naravnega in torej ljudstvo

lahko vidi, da je velikašem vse to dovoljeno in že vnaprej odpuščen, kar je navadnim ljudem najstrožje prepovedano in pred čimer naj ljudstvo obvaruje: vera, domoljubje, narodni čut, poštenje, skratka: ideali.

Slovensko delovno ljudstvo pa niti ne bi potrebovalo vzgledov na abesinskih velikaših, ki prehajajo na drugo

stran, kakor hitro je zaradi idealov njih koža v nevarnosti. Naše ljudstvo se že nekaj let zgleduje nad lastnimi velikaši, nad politiki naših meščanskih skupin. In zato se je zdaj že prvaškemu časopisju zdelo potrebno pokazati na nevarnost „demoralizacije“ ljudstva. Seveda je gledalo to vprašanje čisto s prvaškimi očmi. Nevarnost demoralizacije in kvarjenja ljudstva je videlo v tem, da bi utegnili ljudstvo spoznati kako so — voditelji pokvarjeni. Dokler so vodniki pokvarjeni, pa ljudstvo tega ne opazi, ni to nič hudega in ni nevarnosti demoralizacije. Nevarnost je le, kadar ljudstvo odpira oči.

Treba je pa, da začne tudi ljudstvo gledati s prvaškimi očmi in soditi s prvaškim spoznanjem. To mu bo veliko koristilo. Saj je že zdaj, ko je komaj prišlo na sled, kaj počenja naš velikaši z ideali, ki jih pridigajo ljudstvu, prisililo k odhodu ljudi, ki so mislili, da

si bodo s silo obdržali oblast. Ljudstvo je zmagalo z nepremagljivo močjo molka, odpora in ogorčenja in zdaj vidi, kako se med seboj koljejo in z blatom obmetujejo za vse tiste grehe, ki so jih složno delali na račun ljudstva in na račun idealov, katere so mu pridigali.

Ljudstvo že zdaj noče več častiti in ubogati starih velikašev. In naravno je, da jih bo še čim dalje manj ubogalo in spoštovalo. Ali ni imelo v zadnjih letih dovolj prilike za spoznanje! Saj je vendar dostikrat videlo, kakšne skoke so delali velikaši, kolikrat so javno dano besedo brez sramu javno snedli in kolikrat so očitno izdali lastne smeri. Prav tako je pa tudi ljudstvo spoznalo to, česar mu ni bilo mogoče več skrivati. Voditeljem so poglavitna stvar osebne koristi. In zdaj se tega niti več ne sramujejo.

To je „demoralizacija“ ljudstva, ki se zdi starim velikašem tako nevarna, nam pa za naš narod tako zdrava.

Za boljšo vzgojo mladine

V sredo, 23. t. m. je priredilo društvo „Šola in dom“ v Ljubljani na učiteljski predavanje o sodobnih vprašanjih naše vzgoje.

Predavatelj, profesor Čopič, je v svojem govoru pokazal na težave, s katerimi se bori danes domača in šolska vzgoja. Gospodarska kriza, ki je zajela vsa področja človekovega delovanja, rodi kvarne posledice tudi pri vzgoji mladine.

Prvo so vidni tvarni nasledki, in sicer primanjkuje najbolj nujne življenjske potrebščine pri siromašni mladini; zato propada telesno. Težje kakor pomanjkanje pa zadeva vzgojo moralna stran.

Kriza razgalja sedanji družbeni red v vsej njegovi brezobzirnosti ob izkoriščanju šibkejših plasti naroda in tepanju vseh človeških načel.

Mladina izgublja vero v človeka in njegova нравna in socialna načela, ne veruje ne staršem ne učiteljem ne knjigi, preko vsega gre s posmehom in prezir. Neobčutnost jo razjeda v njeni miselnosti, ker ne vidi skladnosti v tem, kar dnevno doživlja in v tem, česar se uči. Življenje z vsemi trdotami jo bolj prepričuje kakor šola s svojimi besedami. Mladina sama išče potov do resnice in spoznanja, ker je to iskanje v naravi človekovi.

Pomagajmo mladini, da dobi zopet vero v lepoto, dobroto, resnico in pra-

vico ter da sama stopi s svojimi svežimi silami v boj za nov družbeni red, ki bo slonel na teh načelih.

Naš narod je po svoji družbeni sestavi enoten, delavski in kmečki, drugi stanovi predstavljajo le tanko plast; zato je borba za socialne pravice tudi borba za naše narodne pravice in mladina naj v tem boju stopi v prve vrste.

Sedanja šola je po svoji notranji ureditvi in po svojem načinu pouka sad stoletnega razvoja ter je v tem marsikaj zastarelega, kar bi morali izločiti ali pa prilagoditi sedanjim potrebam.

Šola naj bo naša po duhu in snovi, ki se v njej uči. Samo tista učna snov, ki ima posebno izobraževalno in vzgojno vrednost za našega otroka, ki je zakoreninjena v našo zemljo in našo miselnost, naj ostane, vse drugo, posebno kar ne služi splošni izobrazbi, naj se izloči.

Način pouka v naših šolah je ostal neizpremenjen v zadnjih desetletjih. Čeprav je dušeslovje in vzgojeslovje pokazalo že nove načine šolskega dela, ki so se v tujini že uveljavili, smo pri nas ostali pri starem. Delovna šola je uvedena že nekoliko v osnovni šoli, a v srednji in na visoki šoli še nismo slišali ničesar o kakih poskusih vzgoje po novih načelih.

Pri prevelikem številu učencev v razredih in na šolah ni mogoče zahtevati od učiteljstva, da bi se bavilo z

geslom izrazil voljo, da bodi sam svoj gospodar, kar pa ni res.

Bojni klic „za staro pravdo“ je navadno izražal le bolj čustveno hrepenenje po tisti gospodarsko in socialno boljši dobi, ko je stara pravica res še nekako dobro in pošteno uredila razmerje med kmetom in graščakom. Spoznanje, da nobena postava ne more ostati za vse večne čase pravična, in da jo je treba zmerom razmeram primerne spreminjati, ter da sme postaviti spreminjati edino narod, kateremu je namenjena, našega kmeta takrat še ni prevzela. Naš kmet je v bojih za staro pravdo, kakorkoli je bil junaški, le gradove podiral in rušil, ker je pač mislil, da bo vse dobro, če gradu ne bo. Pozitivnega cilja si ni navadno nobenega zamislil in ravno tako ne nobene lastne trajne organizacije. Zato je vselej žalostno podlegel, kadar se je lotil discipliniranih grajskih in cesarskih čet. Skratka, naš narod ni bil politično zaveden.

Leto 1848. je prineslo našemu narodu politično svobodo; toda te svobode si ni priboril naš narod sam, ampak mu je pripadla po zaslugi drugih narodov, ki so jo izvojevali. Nemci so strli avstrijski

ski cesarski absolutizem in mi smo v svoji politični brezbrzičnosti prišli pod nemški nacionalni absolutizem. V tej dobi smo videli samo nevarnost za svoj jezik, ne da bi se bili zavedali, da so razen naših jezikovnih pravic tudi naše socialne, gospodarske in politične pravice v nevarnosti. Ko se je leta 1848. pri nas oglašil klic po zedinjeni in samostojni Sloveniji, smo imeli v mislih skoraj zgolj pravice našega jezika v šoli, družbi in javni upravi, ne da bi bili dosti premišljevali, kakšno pravico naj naš jezik oznanja in deli Slovencu kot človeku.

Skratka, da bi bila le namesto nemščine povsod slovenščina, pa bi se nam bilo zdelo vse dobro in idealno. Zato smo imeli Slovenci v Bleiweisovih časih tudi eno samo slovensko narodno stranko, ki je bila predstavnica vsega slovenskega gibanja.

Dokaz naše politične nezrelosti je tudi rojstvo naših političnih strank po Bleiweisovi dobi. Posamezniki so spoznali, da narodu ne more prinesiti odrešenja zgolj borba za njegov jezik, ampak da se moramo Slovenci pobrigati tudi za razne druge duhovne, politične, socialne in gospodarske pravice.

Narod kot celota pa tega ni spoznal in njegovi voditelji tudi ne. Zato se ni zgodilo, kar bi bilo takrat potrebno, to je, da bi bila skupna slovenska stranka svoj program razen na jezik in prosveto razširila na temeljna нравna, politična, socialna in gospodarska vprašanja in sploh na vse, kar zadeva narod ter vodila Slovence kot organizirano množico v boj proti vsem, ki so mu kratili njegove pravice. Narod se je razcepil na klerikalce, liberalce in socialiste. Vsaka skupina pa je imela v mislih le to, kar se ji je zdelo edino zveličavno, ter je po potrebi za korist stranke brez pomisleka zanemarjala narod.

Pri takem ozkosrčnem gledanju naroda skozi strankarska očala ni čudno, da se je razpaslo ovaduštvo ter da razprti in demoralizirani slovenski narod z voditelji vred niti ni mogel več jasno videti svojih ciljev in nalog.

Dokaz je tako zvana majniška deklaracija, ki so jo med svetovno vojno dne 30. maja 1917. leta na Dunaju podpisali slovenski, hrvaški in srbski poslanci in ki se je glasila:

„Podpisani državni poslanci, združeni v jugoslovanskem klubu, izjavljajo,

da na temelju narodnega načela in hrvaškega državnega prava zahtevajo združenje vseh dežel v monarhiji, kjer žive Slovenci, Hrvati in Srbi, v eno samostalno, od vsakega gospodarstva tujih narodov svobodnega in na demokratični podlagi osnovano telo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije ter, da se hočejo z vso močjo zavzeti za doseg te zahteve svojega enega in istega naroda. S tem pridržkom hočejo podpisani sodelovati pri delu parlamenta.“

Deklaracija je poudarjala narodno načelo, hrvaško državno pravo, rešitev od gospostva tujih narodov in ureitev na demokratični podlagi, ne da bi bila jasno in nedvoumno razglasila vrhovno načelo vsakega politično zrelega naroda, to je, da je edino narod sam izvir in kontrola vsake politične oblasti, ki naj se izvršuje nad njim.

Seveda pa ne smemo biti krivični ter tajiti dejstva, da je bila deklaracija sestavljena v posebnih razmerah in da je imela izredno velik uspeh. Toda časi so se spremenili, mi gledamo globlje in golo besedilo te deklaracije nam danes ne pomeni skoro nič več.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

vsakim učencem posebej, ker ni časa; zato so skromni učni, še bolj pa vzgojni uspehi. Srednje šole so prave tovarne za izdelovanje brezposelnega naraščaja.

Sedanja organizacija šolstva se je preživela, ker zahteva že pri desetletnem otroku, da se odloči na določen študij, ko še niso izoblikovane duševne sposobnosti pri otroku, da ne morejo spoznati ne učitelji ne starši, še manj

pa sam otrok, za kateri poklic ima sposobnost. Potrebna bi bila enotna nižja srednja šola, ki bi prevzela izobrazbo mladine od 10. do 14. leta.

Staršem je treba nuditi možnost, da sodelujejo pri šolski vzgoji in obratno šoli, da vpliva na domačo vzgojo. Tako bi prišlo do vzajemnega in harmoničnega dela med domom in šolo, kar bi bilo v veliko korist vsem.

Domača politika

O našem kmečko-delavskem gibanju v Sloveniji.

Ker se od naših nasprotnikov skuša narod begati na razne načine, je potrebno povedati našim somišljenikom, da predstavlja vrhovno vodstvo gibanja, dokler ni samostojnih političnih strank, nosilec opozicijske kandidature, gospod dr. Vladimir Maček sam, program pa delo v smislu izvajanja „Slovenske zemlje“. Ne pogajamo se za načela z drugimi osebami in njih smerni, a vabimo k sodelovanju rojake, ki so brez pridržka vdani našemu gibanju. Združene opozicije v smislu volitev dne 5. maja glede Slovenije izven tega jasnega okvira ni. Nikomur pa ne moremo braniti, da dela drugače na svoj račun.

Zapomnimo si to! „Jutro“ je imenovalo v številki z dne 19. oktobra tiste volilce, ki so pri zadnjih volitvah dne 5. maja oddali svoj glas za Mačkovo kandidaturu, ne razsodne. Torej; mi vsi, ki smo — okrog 23.000 po številu — glasovali za Mačkovo opozicijo, se zavestno izpostavili vsem mogočim težavam in preganjanjem, smo bili nerazsodni ljudje, ki smo se predvsem iz nezadovoljnosti zatekli v ta tabor. Gotovo smo nezadovoljni, a zato hočemo izpremembo, ker vidimo, kam nas je privela politika „Pohorcev“: v gospodarski in duševni prepad. Nismo pa slepi godrnjači, ki bi se obežali vsakemu za vrat, ampak poznamo svoj namen, ki so se svoje dni ogrevali zanj tudi današnji „Pohorci“. Ni naša krivda, ako so danes prišli navskriž sami med seboj, da morajo preklinjati, kar so nekdanje blagoslavljali. Takšna je usoda vseh, ki nimajo trdnih načel in jim je oseba več od stvari.

Naročajte „Slovensko zemljo!“

O preureditvi države.

Rešitev hrvaškega vprašanja se ne da lahko misliti brez ostale preureditve države. O tem je predaval 12. p. m. v Mariboru v klubu „Stari Maribor“ dr. Vekoslav Kukovec na osnovi politične zgodovine polpreteklosti, pri čemer se je oslanjal na načrt, ki ga je bil dobil od odličnega jugoslovanskega državnika.

Ravnati bi se bilo po sklepih kmečko-demokratske koalicije z dne 1. avgusta 1928, ki so jih sprejeli tudi takratni slovenski samostalni demokratje, ter deklaracije iz l. 1932, na katero gledamo danes z drugimi očmi kot takratna vlada. To bi se dalo doseči s sporazumom strank po poprejšnji izvedbi svobodnih volitev s tajnim glasovanjem.

Razprava, ki je sledila predavanju, je pokazala, da se misleči krogi brez ozira na stranke že živo zanimajo za rešitev ne le hrvaškega, ampak tudi vprašani splošne preureditve države. Škoda, da ponujane samouprave še daleč ne dosega potrebnega.

„Alma Mater“

Tedensko glasilo hrvaških visokošolcev, ki izhaja v Zagrebu, je prineslo 1. oktobra t. l. zanimivo izjavo, katero je dal zastopnikom lista dne 13. septembra t. l. v Kupincu dr. Maček.

V uvodu te izjave pravi, da mora v začetku šolskega leta vsak naroden človek pomisliti, ali ima narod od visokih šol kako korist in kolikšna je ta korist. Potem našteva primere, s katerimi podpre svojo trditev, da je korist res prav majhna, oz. da je skoraj ni. Če hočemo, pravi dr. Maček, da bodo visoke šole narodu res koristile, je treba inteligenco povzdigniti na višjo stopnjo. Postati mora boljša, požrtvovalna in idealna. Ali ne smemo misliti, da more kdo drugi koga poboljšati. Sleherni mora dan za dnem sam sebe izpopolnjevati in človek, ki je s svojo npravo stopnjo zadovoljen, ni moralen. Moralni se mu zdi samo človek, ki neprenehoma sam sebe izpopolnjuje. Zato svetuje akademski mladini naj bo sama svoj zdravnik in naj se ne pogreza v blato materializma, ki je sploh človeški izvirni greh, posebej pa še greh inteligence. Ne pozabimo nikoli, da reven narod svojemu razumništvu ne more dati takih življenjskih pogojev, kakor mu jih dajejo bogati narodi, ki bi jih pa tudi ne mogli dajati, če ne bi izkoriščali ubogih in nesrečnih narodov. Zato naj vsak študent pomisli, kje je morala, če zahteva, in na žalost dandanes tudi doseže, da je njegov rodni brat, hrvaški kmet, to, kar je afriški zamorec proti angleškemu lordu ali francoskemu bankirju. Ne pomeni napredka uma in srca, če kdo misli zgolj na to, kako bi povisil svoj življenjski položaj, temveč če tudi v skromnih razmerah do viška razvije svoje duševne sposobnosti.

Zlate besede, ki bi si jih moralo tudi naše mlado in staro razumništvo zapisati v srce!

Agitirajte za „Slovensko zemljo!“

„Deset narodnih zapovedi“ opozicije.

Beograd, 28. oktobra. p. V Šabcu je bil včeraj shod združene opozicije, na katerem so govorili Ljuba Davidović, Joca Jovanović, dr. Dragoljub Jovanović in kot zastopnika dr. Mačka dr. Čelan in dr. Šol. Prvi je govoril Davidović, ki je v obliki 10 narodnih zapovedi orisal zahteve združene opozicije takole:

1. Pravica vseh državljanov do polne državljanske in politične svobode, prave demokracije, pravega parlamentarizma, pravica naroda do svobodne organizacije zajednic od občine pa preko samouprav do najvišje državne oblasti. Svoboda posameznika naj bo urejena v soglasju z voljo Srbov in Hrvatov, enakopravnostjo interesov vseh pokrajin, vseh ver in vseh narodnosti.

2. Pravica naroda v teh težkih časih, da sam določa bremena in kontrolira

Ženski vestnik

Š. B—r.

Zborovanja za žensko politično enakopravnost.

V nedeljo, 20. t. m. so se v vseh večjih krajih naše države vršila ženska zborovanja.

Pobudo je dal jugoslovanski „Ženski pokret“, katerega cilj je, izvajati tudi ženskam vse državljanske pravice, ki jih imajo moški. V Ljubljani je bilo to zborovanje v magistratni dvorani, ki so jo napolnile žene vseh slojev.

Predsednica ljubljanske sekcije „Ženskega pokreta“ ga. Cirila Štebijeve je po kratkem uvodnem govoru podala besedo glavni poročevalki ge. Angeli Vo-detovi. Poročevalka je uvodoma povdarila, da zahteva žensk po političnih pravicah in enakopravnosti z moškim ni nova. To so zahtevale napredne žene že pred več kot sto leti in sicer ob času francoske revolucije; seveda ni bilo tedaj še pravega razumevanja za ženske težnje.

Danes se žensko tudi v javnem življenju bolj upošteva in v mnogih naprednih in kulturnih državah so ženske tudi v javnem udejstvovanju enakopravne z moškim. Žal, da pri nas ženske še niso dosegle tega. Razvoj svetovnega gospodarstva je žensko pognal iz družinskega kroga v pridobitno delovanje in s tem povečal tudi njene dolžnosti do družbe in države. Njene pravice pa so še zmerom omejene in niso v pravem razmerju z njenimi zaslugami in dolžnostmi. Ugovore proti popolni enakopravnosti žensk z moškimi je poročevalka zavrnila z obširnimi in stvarnimi utemeljitvami.

Zahtevala je sodelovanje žensk v občini in državi. Povdarila je, da je sramotno, kako je ženska, gospodinja ali obrtnica zapostavljena. Njeni uslužbenci imajo pravico voliti v vse javne zastope, ona pa, ki je davkoplačevalka nima te pravice.

Odobranje je bilo burno in dolgotrajno, kar dokazuje, da je poročevalka govorila vsem iz srca.

Za delavske žene je govorila ga. Rojnikova iz Celja, ki je izjavila, da tudi delavske ženske zahtevajo volilno pravico, ker hočejo skupno z moškimi delati za izboljšanje gospodarskih in so-

cialnih razmer delovnega ljudstva. Omogočiti hočejo s svojim glasovanjem, da pridejo na vodilna mesta ljudje, ki ne bodo še naprej nalagali vsa bremena gospodarske stiske delovnemu ljudstvu na rame. Delovno ljudstvo je že do kraja izmzgano in obubožano. Zahtevala je takojšnjo uzakonitev obveznega zavarovanja za starost, onemoglost in za slučaj brezposelnosti. Razširijo in na novo pozidajo naj se bolnice, saj je sramotno, da morajo sedaj ležati po trije bolniki na eni postelji. Grade naj se cenena delavska stanovanja in omogoči brezplačno šolanje mladini delovnih slojev.

Za akademsko mladino je spregovorila gdca Vrhovčeva, ki je opozorila zborovalke na težave, s katerimi se bori mladina. Marsikaj bi odpadlo, če bi v našem javnem življenju tudi ženske sodelovale.

Članica „Zveze akademsko izobraženih žena“, ga. dr. Grosmanova je povdarila, da so sicer po ustavi ženske pred zakonom enakopravne z moškim, izvzemši volilno pravico. Toda kljub tem določilom se ženske skoro povsod zapostavljajo. Ženska ne more postati sodnica, čeprav je napravila isti študij, kakor njeni moški tovariši in bi bilo posebno za mladinsko sodstvo to koristno. Podobno se godi v ostalih poklicih, kjer ženska le v izjemnih slučajih pride na vodilna mesta.

Predsednica „Ženske zveze za Dravsko banovino“ ga. Govekarjeva je govorila v imenu gospodinj in mater. Obžalovala je, da niso zastopane tudi kmečke žene, ki največ trpijo in ki so res največja opora kmečkim domovom. Zato se mora ženskam dati pravica sodelovanja v vseh javnih zadevah in naj se jih nikar ne kliče samo k paradam in nabiralnim akcijam.

Zborovalke so z največjim navdušenjem soglasno sprejele naslednjo resolucijo:

„Združene žene v Sloveniji, zbrane na zborovanju v Ljubljani dne 20. oktobra 1935 zahtevamo, da se v novi volilni zakon sprejme splošna, enaka, tajna — aktivna in pasivna volilna pravica za ženske in sicer za narodno skupščino in vsa samoupravna zastopstva.“

gospodarstvo z javnim denarjem, da sam prešteje vsako paro državnega proračuna. Javni uslužbenci morajo biti uslužbenci naroda, ne pa njegovi gospodarji.

3. Pravica naroda, da vlada s kapitalom, ne pa, da vlada kapital z narodom. Gospodarstvo se mora zgraditi od osnove pa vse do vrha.

4. Pravica do družine in pravica hranitelja do podpore, če je brez službe ali za delo nesposoben. Vsak državljan brez razlike naj ima pravico do brezplačnega zdravljenja pri zdravnikih in v bolnicah.

5. Pravica naroda, da bo Narodna banka zares narodna, da bodo njeni krediti znosni in da bo podpirala ne samo velekapital, marveč tudi malega podjetnika.

6. Pravica kmeta, da dosežejo njegovi proizvodi ceno in vrednost, tako da bo lahko za to, kar proda, kupil to, kar potrebuje. Kmet, ki nima zemlje, naj je dobi toliko, da bo mogel prehraniti sebe in svojo družino. Pravica kmeta, da se z zdravno carinsko in davčno politiko okrepi kmečko gospodarstvo, ki je osnova vsega narodnega blagostanja.

7. Pravica delavca do primernega zasluga in odmora. Delovni čas naj se zniža, da na ta način lahko zaposlimo čim več brezposelnih in da bodo imeli delavci na razpolago več časa za svoj kulturni in duhovni razvoj.

8. Pravica naroda, da se v najpopolnejši meri zjamči pravičnost v državi z izbiro sodnikov, ki bodo delili pravico po zakonu brez vsakega vpliva oblasti. Enako mora biti pravica naroda, da sam izbira državne in samoupravne uradnike, ki bodo vršili svojo službo v korist naroda in brez vpliva oblasti.

9. Pravica naroda do blagostanja in miru v državi.

10. Pravica naroda, da sam odloča o svoji usodi.

Zavezniki dr. Mačka na delu.

V nedeljo, 27. oktobra so imeli v Zagrebu zaupen sestanek zavezniki dr. Mačka, ki se zdaj zbirajo okoli politika Večeslava Vilderja kot jedro samostojnih demokratov iz dobe pred 6. januarjem 1929. Zanimiva poročila o položaju so podali na sestanku politiki Večeslav Vilder, Grgjan Budisavljevič, dr. Hinko Krizman, Sava Kosanović. Prišel je na koncu tudi g. dr. Maček, ki je bil z navdušenjem sprejet in je poudarjal svojo voljo in dolžnost v tem trenutku tej zavezniški politični skupini biti voditelj kakor hrvaški kmečki stranki. Na sestanku so nastopili zlasti vidno zastopniki iz Vojvodine z Dušanom Boškovićem, iz Beograda, Dalmacije in Bosne, a tudi Slovenci so bili zastopani po dr. Kukovcu in St. Lubienskem.

Iz naših krajev

Z izanskih hribov.

Ko sem bil še fantiček, sem večkrat pod staro lipo v škriljah poslušal moževanje očancev, ki so danes že vsi pod zemljo. Včasih je prišel mednje kak gosposki človek, ki je modroval to in ono. Tak gosposki človek je govoril enkrat o nekakšnem rezervoarju za vodo in o cesti, ki bo šla iz Iga na Cerknico. Doma mi je povedal oče, da je bil ta gospod kandidat za cesarski Dunaj. Cesarja že zdavnaj ni več, o Dunaju slišimo samo še ime, o rezervoarju, cesti in drugih lepih rečeh pa še imena ni več.

Namesto naših očetov gospodarimo mi, ki se bomo pa tudi kmalu sinovom umeknili. Morda bodo ti tudi kdaj pravili svojim otrokom in vnukom, kakšni gospodje so hodili med nas ter nam obetali sto in sto lepih reči, zapustili pa samo smrdljivi izpuh avtomobilov. Sicer pa niti o teh gosposkih obiskih ne bodo mogli dosti pripovedovati, zakaj k nam se je edino g. Albi Koman, poslanec ljubljanske okolice, včasih pokazal in prinesel kakšno obljubo. Drugi se še pokazali niso, ampak so nam kar od daleč obljubovali.

Naši dedje so nas osvobodili graščinske tlake in desetine, naši očetje so nam pridobili državljanske svoboščine in volilno pravico in tako je pač naravno, da se včasih sprašujemo, kaj bomo mi zapustili otrokom. Bojim se, da nič, ker smo celo precej tega zapravili, kar smo prejeli. Zato se mi zdi skrajni čas, da se združimo kmetje in delavci v mogočno vojsko ter izvojujemo to, kar nam po pravici gre in kar je že stoletja naša stara pravda. Pozdravljam vse čitatelje „Slovenske zemlje“! (Konec.)

Šteblaj Nikolaj, kmet,
škrilje 29, pošta Studenec-Ig.

Slike iz volilne dobe:

Volitve v Brežicah.

Kandidat dr. Kukovec je poslal iz vlaka v Zagreb po slugi pismo predsedniku sodišča v Brežicah, naj bi dovolil, da sme za to določeni uradnik potrditi njegov kandidatski podpis, ko se bo izven uradnih ur vlak vračal. Ob vrnitvi vlaka na postaji v Brežicah je uradnik sprejel na zapisnik kandidatov podpis, okrajni glavar je pa po telefoničnem pogovoru z banom, kandidativim tovarišem v več ozirih, sporočil v Beograd, da je bila storjena pohujšljiva usluga kandidatu protidržavne liste. Sodnik je bil takoj vpokojen in ga je še le po padcu Jevtičeve vlade novi minister pravosodstva na zahtevo dr. Kukovca zopet imenoval na istem mestu za predsednika sodišča.

Nekaj dni prej se je peljal kandidat dr. Kukovec, ki je tu že pred 24 leti kandidiral in je splošno znan, z avtom iz Brežic na Dobovo. Ustavila ga je pa mestna policija in zahtevala legitimacijo. Ko jo je pokazal, ni bilo še dosti. Dr. Kukovec je stražniku dejal, naj pride okrajni glavar sam in mu bo za pričo poklical vse Brežice. Nato je šel stražnik res z legitimacijo h glavarju in se vrnil, češ, da je legitimacija vendarle dobra. Za nedeljo pred volitvami je Mačkov kandidat prijavil shod na Dobovi, pa ni prejel rešitve. Telefoniral je na okrajno glavarstvo, kaj to pomeni. Izgovarjali so se na vse načine. Na vprašanje, ali pomeni to, da ni odgovora, rešitev v tem smislu, da je shod dovoljen, ni dobil odgovora. Kandidat je prišel tisti večer kljub temu v Dobovo, ki je bila oblegana od stotin volilcev; ti so nosilcu liste navdušeno vzklikali. Ko je kandidat sporočil volilcem, da shod ni dovoljen, so zapeli znano Khuenovo pešem, namestnik okrajnega glavarja je pa dal zapeljati avto s kandidatom ponoči v spremstvu orožnikov na okrajno glavarstvo v Brežice. „Ali ne

veste, da je shod prepovedan, če ni izrečno dovoljen?“ je okrajni glavar vprašal kandidata. Kandidat mu je odgovoril, da je včasih bil v takem primeru shod dovoljen, kako pa je sedaj, o tem ne misli razpravljati, ker shoda dejansko sploh ni bilo. Rezultat: 1000 Din globe radi prepovedanega shoda in še do danes nerešeni rekurz.

Na dan volitev je nad 300 volilcev Dobovčanov glasovalo za listo dr. Mačka, zapisali so jih pa 178. Ker je bilo sklenjeno, da mora biti lista radi teh in drugih sličnih primerov za 7 glasov v manjšini, je izgubila Mačkova lista ta gotovi mandat, čeprav je bilo vse prepričano, da ni šlo brez potvorb. Pritožbo je obravnaval slovenski tajnik verifikacijskega odbora. V zapisnik je zapisal, da ni dokaza o nepravilnostih. Ko mu je po brzojavnem protestu predsednik odbora Dragiša Cvetković naročil, naj potrebno ukrene z ozirom na dejstvo, da je iz spisov pri občini Dobova razviden še večji razloček in ne samo za 7 glasov, je ta tajnik odgovoril, da je ugovor prepozen in ni hotel spraviti zadeve še pred glasovanjem skupščine pred odbor. Neki drugi poslanec, odličen Sokol, je pa pisal: „Kaj pa Vi sploh mislite, kako naj se pa o Vašem predmetu sploh razpravlja, če pa opozicije ni tu?“

Iz tržiškega kota.

Oglašamo se tudi mi, da izpričamo svoj obstanek v zvezi z drugimi kmeti in delavci. Tudi k nam je predrla misel „Slovenske zemlje“. Prav za prav nismo čisto novinci v tem gibanju. Že pred desetimi leti smo bili nekateri delavci v tem oziru. Danes je ta ali oni odpadel, nekaj jih je umrlo, drugi so zaradi bolezni utihnili; toda namesto njih so prišli novi. Somišljeniki s Krške gore, iz Nakla, Podbrezja, Žej itd. se gibljemo. Hočemo se uveljaviti s tiho agitacijo od moža do moža, od sela do sela, od vasi do vasi. Nekateri smo bili za svetovne vojne v ruskem ujetništvu in smo videli, kako so morali ujetniki jesti skupno iz korita kakor prašiči. Vse to nam daje misliti, kako se ravna z ubogim človekom, ako ne spozna združene moči, ki ve, kaj hoče. Zato skupaj, kmetje in delavci, za

osvoboditev malega človeka. Sami si moramo pomagati, ker gospoda nam ne bo.

Star opozicionalec.

Iz metliškega okraja.

Kakor drugod po Slovenskem, tako se tudi pri nas stare politične skupine razkrajajo, a namesto njih se porajajo oblike novega, ki pa še ne more jasno in odločno na dan. Vre vse povsod. Ljudje so zbegani, čutijo pa dobro, da ni nič s tem večnim prekladanjem zdaj v to, zdaj v drugo skupino, ki so si podobne kakor jajce jajcu. Ustvariti je treba nekaj stalnega, ki se ne bo izpreminjalo po vremenu.

Pri zadnjih volitvah je zmaga la takratna vlada. Kako, to vemo dobro. Pri nas je bilo tudi precej somišljenikov Hodžerove politične skupine. Ko je bila razveljavljena njegova kandidatura, so nekatere njene predstavnike hoteli režimovci pridobiti zase z denarnimi obljubami. Ni šlo, ker so naleteli na neodvisne može. Zato pa so ti volilci sedaj ob izpremenjenem položaju izprevideli potrebo strnjene nastopa z nami, to je s skupino „Slovenske zemlje“, ki hoče ostati v zvezi s Hrvati, ker ti imajo dosledno narodno politiko, kakršna more koristiti tudi Sloveniji.

IZ BELE KRAJINE.

Prav dobro je vaš list povedal o nacionalizmu. Škoda, da ne pišete kaj več o nacionalistih, ki jih poznamo iz nacionalističnega lista, kateri nam pa se-

veda prihaja brezplačno. V njem čitamo mnogo o hrvaškem vprašanju, kako, da je nerešljivo. Mi mislimo, da ni in da bomo sami rešili slovensko in hrvaško vprašanje kljub vsem tistim, ki nočejo o tem ničesar slišati, ker so preveč nacionalni. Sicer se pa vprašajmo, kdo je v resnici nacionalen? Po mojem mnenju sta najbolj nacionalna kmet in delavec, ki ustvarjata vse dobrine, dasi jih ravno ta dva najmanj uživata. Radi takega krivičnega gospodarstva se želim danes kmet in delavec otresti vseh dosedanjih voditeljev ter si tako izboljšati svoj položaj. Nacionalisti bi storili mnogo bolje, če bi nas ščitili pred tujimi izkoriščevalci, kakor da ovirajo naš narod tedaj, ko se bori za svoje pravice. Saj imajo vse večje tovarne, rudnike in drugo v rokah tuji kapitalisti; kako pa živita kmet in delavec, pa nihče ne vpraša in tudi naši gg. nacionalisti nočejo o naši bedi ničesar slišati. Naj se bore proti tistim, ki pijejo našo kri. Razen nacionalističnega, dobivamo tudi dva druga lista. Ta dva sta mnogo pisala in kritizirala, seveda takrat, ko so bili njih gospodje še v ozadju. Takrat sta večkrat pisala o dvojnem zaslužkarstvu. Sedaj pa nič več ne pišeta „stran z dvojnimi zaslužkarstvom, odrežite košček kruha tistim, kateri slone na ramah onemoglih staršev ter morajo odjedati kruh svojim mlajšim bratom in sestram, ker kljub temu, da so mnogo stali, nimajo dela.“ Torej kmetje in delavci, združimo se, ker mi smo danes najbolj izkoriščani. Mi se moramo zavdati svojih pravic in biti skupaj proti tistim, ki nas razdvajajo in ki si lastijo vodstvo in gospodarstvo, ki jim ne pripada. To vam piše in svetuje

kmečki sin iz Dragatuša.

Murska Sobota.

Oprostite, da se malo kdaj oglašimo; saj veste, da imamo kmetje zdaj v jeni malo časa za pisanje, ker moramo orati, sejati in nekateri imajo posla tudi s trgovijo. V zimski dobi bo že boljše. Čeprav se pa že dolgo nismo oglašili, lahko povemo, da smo pridno delali. Naš bivši kandidat Talanyi Fran ni počival, ampak je hodil med nas po občinah in organiziral ves okraj.

Tisti ljudje, ki so ob volitvah samo usta brusili za opozicijo, pa so volili drugače, ti ljudje so nam najbolj nasprotni in bi sedaj zopet radi dobili nekako vodstvo nad nami. Ne — nikakor se ne damo v roke takim, da bi nas vodili za nos, ker v nevarnosti bi nas zapustili. Hočemo vodstvo takšnih ljudi, ki so že sodelovali v nekdanji Radičevi stranki in se ne boje, ampak ostajajo na svojem mestu, kakor so bili postavljeni. Nečemo takšnih, ki menjavajo svoje politično prepričanje kakor obleko in se družijo s tisto stranko, kjer upajo doseči svojo lastno korist.

„Slovenska zemlja“ bodi glasilo našega kmečko-delavskega ljudstva in v zvezi z Mačkovim opozicijo. S prekmurskim pozdravom

T-i.

Iz uredništva in uprave

Sprememba v uredništvu. S to številko je za konzorcij prevzel tudi izdajateljstvo in odgovorno uredništvo „Slovenske zemlje“ njen dosedanji sodelavec in upravnik g. Pavel Kreutzer v Ljubljani. Zato naslavlajte odslej vse dopise za uredništvo in upravo ter denarne pošiljatve (če jih ne pošljete z našo položnico) na naslov: Pavel Kreutzer, Ljubljana, Trnovski pristan 14/I. Osebo sprejema upravnik in urednik vsak delavnik od 11. do pol 13. ure.

Ljubljanskim naročnikom! Cenjene naročnike v Ljubljani opozarjamo, da se bo zglasil te dni pri njih naš inkasant, ki ima edini razen upravnika pooblastilo

za pobiranje naročnine in prispevkov za tiskovni sklad. Inkasant sprejema plačila proti potrdilu.

Prva številka „Slovenske zemlje“. Dan na dan dobivamo prošnje novih naročnikov, naj jim pošljemo tudi prvo številko, katera nam je že zdavnaj pošla. Zato prosimo vse tiste, ki nam jo lahko dajo na razpolago, zlasti pa vse, ki našega lista ne nameravajo naročiti, da nam jo čim prej pošljejo oziroma vrnejo.

Somišljenikom „Slovenske zemlje“! Časi so slabi in marsikdo ne more lista naročiti, čeprav bi ga rad. Zato prosimo vse, ki morejo kljub slabim časom kaj utrpjeti, naj se spomnijo našega tiskovnega sklada, da bomo mogli list redno izdajati, dokler ne bo izdajanje zagotovljeno z rednimi dohodki naročnine. Vse delo pri listu opravljajo naši sodelavci brez plačila, toda papir, tisk, poštnino in stroške dopisovanja moramo seveda plačati in to ni malo.

Plačnikom naročnine: Da bo v upravi in ekspediciji red, naj izvolijo plačniki na nakaznicah in položnicah navesti vselej tudi dobo, za katero pošiljajo naročnino. Torej ne zadostuje, če pripišete „za četrt leta“ ali „pol leta“, ampak zapišite „za četrt leta od ... do ...“ itd.

Razprodajalcem „Slovenske zemlje“: Kdor je prejel več izvodov, pa jih še ni razprodal in obračunal, naj hitro obračuna in nam preostale izvode vrne, da bomo lahko novim naročnikom postregli.

Urednik in upravnik odgovarja:

M. J. v Č., M. A. v Č. s., K. K. iz L. Hvala, porabimo pri prvi priliki.

A. V. na I. Vaš dopis bi mogli v tej obliki priobčiti le, če bi ga objavili z Vašim imenom in naslovom. Ker pa tega ne marate in se tudi odgovornosti bojite, moremo samo ob priliki nekaj podatkov posneti in objaviti.

Kmet iz R. Čemu samo jadikovanje, in komu naj zgolj s čustvenim jadikovanjem pomagamo? Mislite raje trezno na to, kako naj razmere izboljšamo ter pomagamo vsem ljudem. Razen tega, čemu se trudite, da bi pisali umetno in učeno?! Ali ne govorite ljudje v Vašem kraju dovolj lepe slovenščine? Drugi pot napišite kar natanko tako, kakor doma govorite ter vedite, da smo nepokvarjene žive besede najbolj veseli.

Delavec iz H. Preberite pazljivo naš današnji uvodnik, ki je tudi odgovor na Vaš dopis. Želimo, da bi nas prav razumeli Vi in še marsikdo.

St. R. v Z. Hvala za priznanje, toda slavošpevov ne moremo objavljati. Za take stvari je tudi še po smrti čas. Stvarni dopisi so nam pa zmerom dobrodošli.

P. K. iz Č., D. L. v K., A. B. iz Z., J. J. iz G. Hvala za poslano naslove. Le vneto delajte za naš list.

Al. T. v K. Osebnih napadov in polemik ne moremo prinašati. Obdelajte zadevo stvarno in načelno, kakor odgovarja našemu programu v prvi številki.

Fr. N. iz M. Ne zamerite, da je šlo v koš. Če bi urednik take stvari priobčeval, bi kmalu ne sedel več v svoji uredniški sobi, ampak nekje drugje, kjer ne bi mogel lista urejevati.

Trpini iz L. Čemu brez podpisa? Mi moramo vendar vedeti, s kom imamo opravka in komu naj verjamemo. Pišite nam torej s polnim imenom. Še bolje bo pa, če se osebno zglasite pri uredniku.

Vse, ki jim nisem že na tem mestu ali v posebnem pismu odgovoril, prosim malo potrpljenja. Nisem nikogar pozabil in dopisov nimam nikoli preveč.

Iskreno pozdravljam

Urednik in upravnik.

Agitirajte za „Slovensko zemljo“!